

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.208/2013/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Muskovszky és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Muskovszky Gábor ügyvéd) által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Pálvölgyi László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pálvölgyi László ügyvéd) által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2013. május hó 7. napján kelt 15.G.40.137/2011/48. sorszámu ítélete ellen a felperes részéről 49. sorszáma alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és az alábbiak szerint újraszövegezi:

A felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000.000,- (Százmillió) forintot, valamint 3.170.000,- (Hárommillió-százhetvenezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt - leletezés terhe mellett - rójon le viszontkeresetén 900.000,- (Kilencszázezer) forint elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, 15 napon belül helyezzen letétbe az elsőfokú bíróságnál 8.000,- (Nyolcezer) forint szakértői díjat.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A peres felek közbeszerzési eljárást követően 2009. március 11-én fővállalkozási-építési szerződést kötöttek az alperes **(helység neve)**-i ...telepének technológiai korszerűsítésére. A szerződés I.1. pontjában részletesen meghatározták a műszaki tartalmat. A felperesi fővállalkozó kötelezettségévé tették, hogy a szerződés

megkötésétől számított 30 napon belül kiviteli tervet biztosítson. Rögzítették, az alperes a műszaki követelményeket az ajánlati dokumentációban, kiviteli tervekben, valamint az ahhoz kapcsolódó műszaki leírásokban „határozta-határozza” meg.

A szerződés I.3. pontja szerint a kivitelező köteles minden olyan munkát elvégezni, ami a vállalkozási szerződés tárgyának rendeltetésszerű használatához szükséges, még akkor is, ha a tervek ezt nem tartalmazzák, vagy a felek abban eredetileg nem állapodtak meg. Technológiai követelményként a 32/1999. (III.31.) FVM rendeletre, valamint a módosított 140/2007. (XI. 28.) FVM rendeletre utaltak.

A IV.14. pont értelmében a felperes a munkát az alperes utasításainak megfelelően köteles elvégezni. Amennyiben ez pótmunkával járna, ennek elvégzésére kizárólag a szerződés megfelelő módosítását követően köteles. A vállalkozói díjat 1.689.651.550,- Ft-ban határozták meg.

A munkaterület átadásának időpontja 2009. március 12. napja, a kivitelezés befejezési határideje 2010. augusztus 30. napja. A XII.42. pontban a szerződésnek a fővállalkozó hibájából bekövetkező meghiúsulása esetére 100 millió forint összegű kötbérfizetési kötelezettséget írtak elő a terhére. A 44. pont szerint, amennyiben a fővállalkozó felróható késedelmé az ütemtervhez képest eléri a 20 munkanapot és a megrendelő írásbeli felszólítása ellenére késedelmét nem hozza be, a teljesítést a fővállalkozó hibájából eredően kell meghiúsultnak tekinteni. Ilyen esetben a megrendelő anélkül, hogy érdekmúlását bizonyítania kellene, jogosult a szerződéstől elállni vagy azt azonnali hatállyal felmondani. A szerződés 1. számú melléklete tartalmazza a műszaki-pénzügyi ütemtervet.

A felek szerződésüket 2010. július 14-én módosították. Eszerint a teljesítési határidő 2010. december 20. napja; a szerződés tárgyára, a vállalkozói díjra, a felmondásra illetőleg a kötbérre vonatkozó rendelkezések változatlanok maradtak.

Kiviteli tervek nem készültek, a felperes a kivitelezést enélkül megkezdte, és kiviteli tervek hiányában végezte.

A teljesítés során a felperes több ízben jelezte, hogy a többletmunkák miatt a szerződésben szereplő díjon felül további díjigénye van. Az alperes közölte, az általánypótlás szerződés esetében a felperes többletmunka címén díjra nem tarthat igényt.

A felperes 2010. november 10-én kelt levelében közölte, a szerződés teljesítése a megrendelőnek felróható okból „ellehetetlenül”, ezért kezdeményezte a közös megegyezéssel történő megszüntetését, felbontását.

A kivitelezés során az alperes többször felszólította a fővállalkozót, hogy 20 napot meghaladó késedelmét hozza be. Miután ez nem történt meg, a szerződést 2010. december 13-án- utalva a XII.44. pontra - azonnali hatállyal felmondta. Arra hivatkozott, hogy a módosított véghatáridőre a szerződés tárgyát képező munkát a vállalkozó nem lesz képes befejezni. Kifejtette, pótmunkavégzés nem történt, erre irányuló megállapodások - a szerződés 14. pontjának megfelelően - nem jöttek létre, ugyanakkor a többletmunka elvégzése a vállalkozó kötelezettsége volt, melyért külön díjazás nem jár. Bejelentette 100 millió forint összegű meghiúsulási kötbérigényét.

A felperes az építési területről a felmondást megelőzően levonult.

A felmondásig a kivitelezés elért készültségi foka mintegy 70 %-os. A készültségi foknak megfelelő vállalkozói díjat az alperes teljesítette.

A felperes keresetében 309.813.570,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A követelt összegből 247.938.896,- Ft pótmunkadíj, míg további 61.874.674,- Ft a I/2., I/7. és VI/A. jelű épületek kivitelezésével kapcsolatban felmerült, elmaradt vállalkozói díj. Késedelmi kamatot a követelt összeg után 2010. október 5-től kezdődően igényelt, amely a területről való levonulásának időpontja. Másodlagos jogcímként a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira utalt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy pótmunkavégzés nem történt, ugyanakkor az átalánydíjas vállalkozási szerződésből adódóan a többletmunkák ellenértéke a felperest nem illeti meg.

Egyidejűleg viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben, melyben 100 millió forint megfizetésére kérte kötelezni meghiúsulási kötbér jogcímén. E körben utalt arra, hogy a felperes többszöri felhívás ellenére nem tudta behozni a részteljesítési határidőkhöz képest a 20 napot meghaladó késedelmeit, melynek következtében a felmondása jogszerű volt. Erre az esetre a szerződés XII.42. pontja 100 millió forint összegű meghiúsulási kötbért rögzít.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 100 millió forintot kötbértartozás jogcímén. Ezen túlmenően a felperest 2 millió forint + ÁFA ügyvédi munkadíjban marasztalta, melyet az alperesi jogi képviselő pénztárába kell teljesítenie, továbbá kötelezte 900.000,- Ft viszontkereseti illeték megfizetésére - külön felhívásra - a Magyar Állam javára és további 8.000,- Ft szakértői díj viselésére, melyet közvetlenül a szakértők részére kell megfizetnie. Határozatának indokolása szerint a peres felek között átalánydíjas vállalkozási szerződés jött létre, melyet a felperes - a perben készült szakértői vélemény szerint - 69,71 %-os mértékben teljesített. Ezzel arányosan 1.177.931.108,- Ft vállalkozói díjra tarthat jogszerűen igényt, melyet az alperes már megfizetett. Erre figyelemmel a felperes 61.874.674,- Ft összegű vállalkozói díjhátralékra irányuló követelése alaptalan. A perbeli szakvélemény alapján állapította meg azt is, hogy a felperes pótmunkát nem végzett, az átalánydíjas vállalkozási szerződésre tekintettel pedig a többletmunkák felszámított díját nem jogosult követelni. Rámutatott, a pótmunka a szerződés alapját képező dokumentációban nem szereplő, külön megrendelt munkatétel (munkatöbblet), ilyen jellegű megrendelésre azonban nem került sor. Értékelte a szerződés I.3. pontjában foglalt rendelkezést is e körben, mivel e kikötésre is tekintettel határozták meg a felek a vállalkozói díj összegét. Hangsúlyozta, a pert megelőző levelezésben a felperes maga is mindvégig többletmunkadíj-követelést érvényesített.

A szerződés felmondását az alperes részéről jogszerűnek találta, mivel megelőzően a megrendelő többször felszólította a vállalkozót 20 munkanapot meghaladó késedelmének behozására, melynek nem tett eleget. A szerződés 44. pontja értelmében ez azonnali hatályú felmondási ok, egyben a vállalkozó hibájából eredő meghiúsulást jelent. A szerződés 42. pontja 100 millió forint összegű meghiúsulási kötbért rögzít, az alperes pedig erre vonatkozóan viszontkeresettel élt, ennek megfizetésére kötelezte a felperest. Rámutatott, a kötbér mérséklését a vállalkozó nem kérte, de erre okot adó körülményt az elsőfokú bíróság sem észlelt. A

pervesztes felperest marasztalta a perköltségekben, egyben kötelezte, hogy az alperes által leróni elmulasztott 900.000,- Ft összegű viszontkereseti illetéket fizesse meg külön felhívásra az államnak.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy az alperes a 2010. szeptember 29-én írt levelében az elvégzett „többletmunka” elvégzésének tényét nem vitatta, csupán a mennyiségek és az elszámolási ár tekintetében nem értettek egyet a felek. A számlákat is erre hivatkozással küldte vissza. Álláspontja szerint a kirendelt szakértők hibás koncepció alapján készítették el szakvéleményüket, kizárólag az alperesi előadást fogadták el, valamint az alperes által az MVH-hoz benyújtott dokumentációt, melynek hitelessége nem bizonyított. Sérelmezte, hogy a szakértők az általa megjelölt 31 munkatétel közül csupán hármat tettek vizsgálat tárgyává, melynek következtében a szakvélemény hiányos. Kifogásolta, hogy **(magánszakértő neve)** felperesi magánszakértő szakvéleménye mellőzésének indokát nem adta az elsőfokú bíróság, továbbá az általa indítványozott tanúmeghallgatásokat nem foganatósította. Az alperesi viszontkereset kapcsán előadta, hogy éppen a megrendelő teljesítésének elmaradása, valamint a többletmunkák időigénye miatt nem tudta folytatni a munkavégzést és nem tudta tartani a határidőt. Mindezeket igazolják a 2010. november 10-i és 15-ei levelei, melyek a szerződés felbontása tárgyában születtek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alaptalan, az ítélet részbeni megváltoztatása a perköltségről való rendelkezések miatt indokolt.

A peres felek között a Ptk. 389. §-ában és 402. § (1) bekezdésében szabályozott építési-vállalkozási szerződés jött létre, melyben a vállalkozói díjat - nem vitatottan - átalányárban határozták meg.

Az egyösszegben kikötött, átalánydíjas szerződés esetén a kikötött vállalkozói díjon felül csak a tételesen bizonyított, igazolt pótmunkák ellenértéke számolható el, az esetlegesen felmerülő többletmunkák kockázatát a vállalkozó magára vállalja. Ennek fedezetét - kellően gondos eljárás mellett - a szerződéskötéskor megfelelő tartalékkal kell kalkulálnia, ezért a többletmunkák ellenértékére utóbb sem tarthat igényt. A szerződésben kikötött díjon felül csak a szerződésmódosításnak minősülő pótmunkák ellenértékét követelheti (290/2007. (X. 31.) Korm. rendelet 3. § (7), (8) bekezdés).

Többletmunka esetén az eredetileg célul tűzött munkaeredmény nem változik meg, hanem az előzetesen becsülthöz képest csak többlet munkavégzéssel illetve többlet költségvonattal valósítható meg. Ez abból a követelményből is adódik, hogy a kivitelezőnek a tervdokumentációban foglaltakat kell megvalósítania, köteles azonban elvégezni a tervben szereplő, de a költségvetésből hiányzó munkákat is,

továbbá azokat a műszakilag szükséges munkanemeket, amelyek nélkül a létesítmény rendeltetésszerűen nem használható (a szerződéskötéskor hatályos 290/2007. (X. 31.) Korm. rendelet 2. § f) pontja).

A többletmunka elnevezés annyiban pontatlan, hogy a kivitelező valójában nem nyújt többleteredményt annak elvégzésével, hanem a szerződésben rögzített létesítményt, építményt (munkaeredményt) valósítja meg, azaz a megrendelő nem jut „többleteredményhez”, azonban a szerződéskötéskor a vállalkozó által előzetesen kalkulálthoz képest az eredmény megvalósítása többletfeladatokkal, többletköltségekkel jár. A többletmunka oka lehet, hogy a vállalkozó a műszaki feladat nagyságrendjét a szerződéskötést megelőzően nem kellő gondossággal mérte fel, de - felújítási munkák esetén - az is lehetséges, hogy pontosan nem volt előre kalkulálható a műszaki feladatok nagyságrendje, mégis az egzaktan előre nem látható műszaki megoldásokat, az ebből adódó bizonytalanságokat a kivitelező „beárazza” (27. számú szakvélemény 12. oldal 1. bekezdés).

Pótmunkának ugyanakkor a szerződés alapját képező dokumentációban nem szereplő, külön megrendelt munkatétel minősül (290/2007.(X. 31.) Korm. rendelet 2. § g) pontja). A pótmunka elrendelése lényegében a megrendelő utasítási jogának (Ptk. 392. § (1) bekezdés) gyakorlása az építési-kivitelezési szerződés körében, amely a szerződés egyoldalú módosítását eredményezi, és amely - adott esetben ráutaló magatartással - mindig kiterjed a szerződéses vállalkozói díj módosítására is. A pótmunka tehát a megrendelő által a szerződés megkötése után pótlólag elrendelt munkatételeket, újfajta megrendelői igényeket jelenti, amelyek rendszerint tervmódosítás formájában jelennek meg. Pótmunka elrendelésének esetén a kivitelező a megrendelő ilyen jellegű igényének köteles ugyan eleget tenni, ezért azonban a visszterhesség elvéből következően díj minden esetben megilleti (Szegedi Ítéltábla 1/2006. (XI.30.) Polgári Kollégiumi véleménye).

Mivel a perbeli kivitelezés a KBT hatálya alá tartozó építési beruházás volt, az elrendelt pótmunkákat írásba kellett foglalni a 290/2007.(X. 31.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése értelmében.

A felek átalánydíjas szerződésükben a szerződés tárgyán kívül a I.3. pontban azt is kikötötték, hogy a kivitelezőnek - az átalányár fejében - minden olyan munkát el kell végeznie, amely műszaki szükségességből, a rendeltetésszerű használat érdekében merül fel akkor is, ha ezt a tervek nem tartalmazzák. Lényeges, hogy a kiviteli terveket is a fővállalkozó felperesnek kellett elkészítenie a szerződés I.1. pontja értelmében, azaz a tervezés fázisában szükségképpen tisztában kellett lennie azzal, a műszaki szükségesség, az építmény céljához kapcsolódó rendeltetésszerű használat milyen műszaki, kivitelezői megoldásokat követel meg.

A felperes keresetében arra hivatkozott, hogy az alperes pótlólagos megrendelése kapcsán 247.938.896,- Ft értékű pótmunkát végzett el. Az alperes ezzel szemben állította, pótmunkavégzés nem történt, a felperes által felsoroltak többletmunkának minősülnek.

A kivitelezőnek erre irányuló igény esetén az egyes pótmunkanemeket tételesen kell bizonyítania, erre a tanúvallomások alkalmatlanok. Helyesen mellőzte ezért az elsőfokú bíróság eljárása során az e körben indítványozott tanúmeghallgatásokat. A

pótmunkák elvégzése egyfelől bizonyítható a felek erre irányuló írásbeli szerződésmódosításaival, amelyekkel a megrendelés a vállalkozási szerződés részévé válik; ilyen tartalmú bizonyítékot a felperes szolgáltatni nem tudott. A másik lehetséges bizonyítási eszköz a szakvélemény, amely a speciális szakkérdésekben tesz megállapításokat arra nézve, hogy milyen munkatételek kerültek elvégzésre, ezek a tervekben szerepeltek-e illetőleg azok - a peres felek egyértelmű szerződési rendelkezéseiből adódóan - műszaki szükségességből, a rendeltetésszerű használat érdekében merültek-e fel, vagy pedig új megrendelői igényekből adódhattak.

A perben beszerzett aggálytalan, egyértelmű, meggyőző szakvélemény (27. szám) szerint a felperes pótmunkát nem végzett, a kereseti kérelemben ilyen címen megjelölt munkatételek a szerződés tárgyaként meghatározott műszaki tartalom - a felvállalt mű, eredmény - részei voltak, annak keretébe tartoztak. Azokat a felek jogviszonyában maga a felperes is mindvégig többletmunkaként tüntette fel (szakvélemény 10. oldalán szereplő kimutatás).

A szakértő az egyes munkameneteket tételesen megvizsgálta. Ahhoz, hogy a bizonyításra köteles (Pp. 164. § (1) bekezdés) felperes az egyes tételek pótmunkakénti minősülését igazolja, a szakértő rendelkezésére kellett volna bocsátania a kiviteli terveket, amely a műszaki tartalmat alapvetően meghatározta. A kiviteli tervek elkészítésére köteles felperes azonban ezeket szolgáltatni nem tudta.

Átalánydíjas vállalkozási szerződés esetén legfeljebb olyan többletköltség számolható fel, amely előre nem látható, jelentős műszaki akadály miatt merül fel, amelynek elhárítása jelentős többletköltséggel jár, és az ilyen többletköltséget a vállalkozó kellő gondossággal mellett sem kalkulálhatta előre. A még hatályba nem lépett új Ptk. 6:245. § (1) bekezdése ennek megfelelően akként rendelkezik, hogy a megrendelő köteles megtéríteni a vállalkozónak a többletmunkával kapcsolatban felmerült olyan költségét - átalánydíjas szerződés esetén is -, amely a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előrelátható. E rendelkezés indoka, hogy a vállalkozási szerződések teljesítése során, különösen komplex kivitelezési szerződések esetén számos előre nem látható körülmény merülhet fel, amellyel még a gondosan eljáró vállalkozó sem számolhat. Az új Ptk. e körülmények ellenére is kötelezi a vállalkozót a szerződés teljesítésére (ha csak a felmerült körülmény miatt a szerződés nem lehetetlenült, vagy nincs helye bírói szerződésmódosításnak), de az így felmerült költségei megtérítését a vállalkozó követelheti a megrendelőtől (A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal CompLex Kiadó 2013. 714. oldal). A perbeli esetben ilyen sem történt; a szakvélemény szerint a felperes által hivatkozott „vizes altalaj” ilyen akadályként nem minősíthető, annak lehetőségét kellően gondos felperesi szerződéskötés esetén a kivitelezőnek észlelnie kellett volna (szakvélemény 16-17. oldal).

Miután a felperes nem tudta bizonyítani, hogy részéről a szerződés keretein túlmutató, annak módosításaként minősülő pótmunkavégzés történt volna, vagy olyan, előre nem látható többletköltsége merült volna fel, amelynek megfizetésére a megrendelő köteles, az igényelt „pótmunkadíj” alaptalan.

A követelt pótmunkadíjon felül a felperes kereseti kérelmében 61.874.674,- Ft elmaradt vállalkozói díjigényt is érvényesített.

- 7 -

Gf.I.30.208/2013/4. szám

Átalánydíjas vállalkozási szerződés esetén a befejezetlen építményért járó ellenszolgáltatást a szerződésben elvállalt teljes műszaki tartalom és a ténylegesen elért

műszaki készség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával, és ennek a szerződésben kikötött átalánydíjra való vetítésével kell számítani (Szegedi Ítéltábla 1/2006. (XI. 30.) Polgári Kollégiumi véleményének IV. pontja).

Az aggálytalan szakértői vélemény a felperes által megvalósított mű készletségi fokát 69,71 %-osnak számította. Ezt vetítette a teljes, kikötött átalánydíjra, melynek eredményeként megállapította, hogy a felperest megillető díj 1.177.931.108,- Ft. A vállalkozói díj szempontjából közömbös, hogy a fővállalkozó - a munka elvégzése érdekében - esetleg irreálisan alacsony vállalkozói díj megjelölésével pályázott. A meghatározott átalánydíjat utóbb „többletmunka” miatti többletköltségekre hivatkozással - ahogy az fentebb kifejtésre került - nem emelheti meg. Mivel jelen esetben közbeszerzési eljárást követően került sor a szerződéskötésre, ez ellentétes lenne a közbeszerzési pályáztatás lényegével, a verseny tisztaságának elvével (a kiválasztás egyik fő szempontja a vállalkozói díj mértéke, melynek következtében a versenytársak talán éppen emiatt nem nyerték el a munkát), és a megrendelő alapvető érdekével is, hiszen pontosan meghatározott átalányáras beruházásra kapott támogatást.

Tekintettel arra, hogy a felperes a szakértő által kimunkált összeget teljesítette, a felperes vállalkozói díjkövetelése alaptalan.

A szerződés eredeti teljesítési határidejét a felek 2010. július 13-án 2010. december 20-ra módosították. E befejezési határidő előtt 7 nappal, december 13-án élt az alperes az azonnali felmondás jogával, mely időpontban a munkák - a szakértői vélemény szerint - 69,71 %-os készletségben voltak. A felek szerződését az alperes felmondása szüntette meg. A felperes korábbi (2010. november 10-i keltű), a szerződés teljesítésének lehetetlenné válására utaló levele a szerződés megszüntetésére, elállásra vonatkozó kifejezett nyilatkozatot nem tartalmaz, ezért ilyen jellegű joghatás kiváltására sem alkalmas. Ezzel szemben az alperes felmondása megfelelt a szerződés 44. pontjában foglaltaknak. Ezt bizonyítja, hogy több ízben (2010. augusztus 18-án, szeptember 27-én, október 7-én és október 25-én) 20 napot meghaladó késedelem miatt felszólította a felperest, hogy késedelmét hozza be, amelynek eleget tenni nem tudott. Ilyen előzmények után jogosult volt a szerződést azonnali hatállyal felmondani 2010. december 13-án. Ezzel a teljesítést a felperes hibájából eredően kell megghiúsultnak tekinteni a szerződés értelmében, melynek jogkövetkezményeként a felek a 42. pontban megghiúsulási kötbérfizetési kötelezettségről rendelkeztek, amelynek mértékét 100 millió forintban határozták meg (Ptk. 246. § (1) és (3) bekezdés).

A kötbér mérséklését (Ptk. 247. § (1) bekezdés) a felperes nem kérte, erre tekintettel helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a viszontkeresetnek megfelelően marasztalta a felperest a kikötött megghiúsulási kötbérben.

A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság döntése a jogvita érdemét tekintve helytálló volt, szükségessé vált azonban annak részbeni megváltoztatása az elsőfokú eljárási költségről, a le nem rótt illetékről, valamint a szakértői díjról való rendelkezések miatt (Pp. 253. § (2) és (3) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a megállapított ügyvédi munkadíj megfizetését a jogi képviselő pénztárába rendelte. E rendelkezése ellentétes a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésében foglaltakkal, melynek értelmében a fél részére kell a jogi képviselő

munkadíjának megfizetéséről rendelkezni, ezért az ítéltábla azt - újrászövegezéssel - korigálta .

Az alperes az eljárás során költségkezdvezményben nem részesült, melynek következtében viszontkeresetén le kellett volna rónia 900.000,- Ft elsőfokú eljárási illetéket (1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 38. § (1) bekezdés, 74. § (1) bekezdés), amit elmulasztott. Amennyiben a bíróság a mulasztást határozatának meghozatalakor észleli, a viszontkeresettel élő félnek a meg nem fizetett illetéket leletezés terhe mellett kell megfizetnie (Itv. 74. § (2) bekezdés). Az ellenérdekű, pervesztes felet az ügydöntő határozatban arra kötelezni, hogy azt külön felhívásra közvetlenül az államnak fizesse meg, nem lehet, hiszen illetékfizetési kötelezettsége a viszontkereset előterjesztésével az alperesnek keletkezett. Ennek figyelembe vételével kötelezte az ítéltábla az alperest az elsőfokú eljárási illeték leletezés terhe mellett történő lerozására, egyben - mivel ez az illeték a perköltség része a Pp. 75. § (1) bekezdése szerint - a pervesztes felperest a viszontkereseti illetéknek megfelelő összeg pernyertes alperes részére történő megfizetésére, amelyet a 3.170.000,- Ft elsőfokú eljárási költségben vett figyelembe (Pp.78. § (1) bekezdés).

A Pp. 76. § (1) bekezdése értelmében a bizonyítási eljárással járó költségeket - így a szakértői díjat is - a bizonyító fél köteles előlegezni. Az előlegezés felől a bíróság a költségek felmerülésekor határoz, melyet a fél letétbe helyezés útján köteles teljesíteni. Arra, hogy a bíróság a felet kötelezze közvetlenül a kirendelt igazságügyi szakértő részére szakértői díjfizetésre, eljárásjogi lehetőség nincs. Erre figyelemmel kötelezte az ítéltábla a pervesztes, egyben bizonyításra köteles felperest, hogy helyezzen letétbe az elsőfokú bíróságnál 8.000,- Ft - hiányzó - szakértői díjat, melynek kiutalásáról az elsőfokú bíróságnak kell a későbbiekben - végzéssel - rendelkeznie.

A per érdemét nem érintő, azonban a költségek tekintetében jelentős részbeni megváltoztatás miatt az ítéltábla az elsőfokú ítéletet újrászövegezte.

Az eredménytelen fellebbezést előterjesztő felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárásbeli jogi képviseletével felmerült - a kifejtett munkával arányos -költségét(32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdés).

Ugyancsak köteles megfizetni az államnak - külön felhívásra - 2.500.000,- Ft személyes illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) bekezdés, Itv. 39. § (1) bekezdés, 46. § (1) bekezdés).

S z e g e d, 2013. évi november hó 29. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk..Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
előadó bíró táblabíró